

Folkemødet 2022

Humanistisk Samfund deltog i årets folkemøde på Bornholm. Selvom vi i år ikke havde vores eget telt, var det et meget givende besøg med deltagelse i debatter og gode samtaler med relevante politikere og andre interesserede

Foreningens talspersoner og to fra bestyrelsen var med ved årets folkemøde på Bornholm, som alle er enige om, at det var ganske givende at deltage. Det er tydeligt et afgørende sted at gøre opmærksom på vores arbejde i foreningen - og for generelt at kunne deltage i den politiske samtale.

Udviklingsminister Flemming Møller Hansen og Kirstine Kærn fra HS.

Humanistisk Samfund deltog i tre paneler. Fredag deltog vi først i en debat om menneskerettigheder og religionsfrihed, hvor Ateistisk Selskab var vært. Dernæst deltog vi i en debat, hvor udviklingsminister Flemming Møller Hansen også deltog, under titlen 'Tros- og religionsfrihed i udviklingsarbejdet'. Her fortalte vi om vigtigheden af at inkludere ikke-religiøse livssyn i arbejdet - retten til frit at vælge sit livssyn og beskyttelse af ikke-troende.

AF
CHRISTOFFER
MUNCH PAULSEN,
REDAKTØR

John Rydahl, Thorkild Svendsen og Anders Stjernholm

Lørdag var vi et panel om etik, moral og religion i folkeskolens undervisning, hvor religionslærerforenings formand John Rydahl også deltog - John Rydahl, der i øvrigt også er talsperson for 'Folkekirken Skoletjeneste'. Her argumenterede vi blandt andet for, at kristendomskundskab ændres til 'Religion, etik og filosofi', med plads til kritisk tænkning og med et religionsvidenskabeligt perspektiv, ligesom at kristendommen bør fylde væsentligt mindre i faget, end den gør i dag.

Derudover var foreningens repræsentanter til stede ved en lang række relevante debatter - enten for at stille spørgsmål fra publikum eller for at tage kontakt til relevante personer i forhold til foreningens politiske arbejde. Det gjaldt blandt andet Lærerforeningens debat om 'Folkeskolens arbejde med elevernes åndelige udvikling' - og andre debatter om kristendommens relevans for både læreruddannelse og folkeskole. Her taler vi selvfølgelig for en sekulær uddannelse, så der er plads til alle uanset overbevisning.

Gud og hvermand på folkemødet

Mød humanisterne

I en ny række portrætartikler træder Humanisten et skridt nærmere på medlemmerne og lader dem fortælle deres historie og grundlag for at være en del af Humanistisk Samfund.

Sang og musik skal fylde mere i HS, og organisationen skal have sin egen sangbog. Det mener Morten Isaksen, og han er selv leveringsdygtig i humanistiske sange.

Humanistiske værdier skal synges

Morten Isaksen

"Jeg er musiker og derfor meget optaget af, at Humanistisk Samfund får en musik side. Tænk på, hvor meget sange fylder i kirken, det skal de også gøre i HS. Sange er indbegrebet af en ceremoni, fordi de skaber fællesskab og forankrer følelser," siger 63-årige Morten Isaksen. Han er sanger og sangskriver og tager rundt i landet, hvor han spiller sin musik på mindre steder. "Sådan noget, hvor man sidder med sin guitar, fortæller en historie og synger en sang," forklarer han.

Morten Isaksen har i mange år undervist i musik. Han er uddannet folkeskolelærer og har derudover en masteruddannelse i Børne- og Ungdomskultur fra Syddansk Universitet. I mange år har han været lektor i musik på en professionshøjskole, men for fem år siden virkeliggjorde han en gammel drøm.

"Jeg har altid ønsket at komme ud og optræde med mine egne sange. Jeg betragter mig selv som kunstner, og nu

forsøger jeg at leve af det."

Morten Isaksen har været medlem i HS i fire år, og lige starten var han aktiv.

"Da jeg stoppede med mit faste arbejde, fik jeg mere tid, og jeg tilbød mig som underviser på et konfirmationshold," fortæller han. Han har også underholdt konfirmander, forældre og gæster med sine sange ved en ceremoni, hvor der opstod tid og plads til det.

"Det passede ind, for jeg har skrevet flere sange om humanistiske værdier, for eksempel "Lev og lad leve" om tolerance. Vi havde også snakket meget med konfirmanderne om sociale medier, og til det emne, kunne jeg levere sangen "Facebook-junkie".

Morten Isaksen håber, at HS med tiden får sin helt egen sangbog. Og helst en stor en med måske 150 sange, ikke bare et lille hæfte, som det i dag bruges ved ceremonierne.

"Det specielle ved en sangbog er, at man samler de sange, der holder og er gode som fællessange. Det kan være gamle sange, men der skal også være nogle, som de unge kan se sig selv i. Der er nok at vælge imellem, og jeg har da allerede fundet 150, der kunne være med i en HS-sangbog."

Åndrige konfirmations-samtaler

Morten Isaksen har på nuværende tidspunkt været med i tre konfirmationsforløb, og det har han både lært og følt sig opløftet af.

"Jeg har virkelig oplevet nogle åndrige samtaler. Man kan roligt sige om HS-konfirmationer, at de kommer op på de høje nagler. Det handler om indholdet i tilværelsen, meningen med livet, etik, gud eller ikke-gud. Men konfirmationerne er også særligt vigtige for HS, for det er indgangen til vores overlevelse, at vi kan få de unge med."

Han er især glad for, at HS bygger på konkrete alternativer til de religiøse værdier og kirkelige handlinger.

"Dermed har vi klar kant til ateisterne, selv om vi har den samme baggrund. Vi har en positiv formulering af de humanistiske værdier og af, hvad vi vil. Ikke kun en negativ formulering af, hvad vi ikke er. Det er det, jeg godt kan lide ved HS."

Og så skal der ellers bare sættes sang og musik til værdierne, mener Morten Isaksen.

"Det er ikke nok at pukke på parolerne. At skrive kunstneriske sange om for eksempel kærlighed, der jo er indbegrebet af en humanistisk værdi, er også udtryk for de værdier. Hvis man ikke er opmærksom på det, når man laver en sangbog, bliver den meget kedelig," slår han fast.

AF
FINN DANIELSEN
JOURNALIST

Refleksion over Folkemødet

Samfundet er først så småt ved at komme sig efter corona. Selv om de daglige mediehistorier om smittetale og testcentre for længst er fortid, så er vores samfund først så småt ved at komme sig over corona-tiden. Idrætsforeningerne kan konstatere, at de frivillige langt fra er vendt tilbage. Musikskolerne kan se, at børnene ikke er vendt tilbage som før. Danskernes brug af naturen blomstrede op, mens andet gik tilbage, og vi ved endnu ikke, i hvor høj grad tingene bliver som før.

Folkemødet på Bornholm blev hårdt ramt af coronaen, og endnu ved vi ikke, hvordan den vil klare sig efter epidemien. For to år siden blev folkemødet helt aflyst, og sidste år blev det kun til et lille fysisk arrangement, suppleret af en del virtuelle debatmøder. I år var Folkemødet så tilbage i fuldt fysisk format, men det var tydeligt, at mødet ikke var tilbage i sin gamle magtfulde form. En del folketings-

AF
OLE WOLF
TALSPERSON

politikere var ikke mødt op. Logistikken var ikke helt på det niveau, der bør være ved et stort event som dette, men mon ikke det er løst til næste år?

Også for Humanistisk Samfund blev det en forsigtig tilbagevenden til Folkemødet. Vores politiske arbejde for ligestilling mellem livssyn har været ramt af corona. Personlige møder er en central del af at arbejde for en sag. Ligeså har vi lidt under, at en del af vores bedste samarbejdspartnere på Christiansborg enten forlod Folketinget ved sidste valg, eller skiftede til andre ordførerskaber. Endelig har vi også været ramt af, at nogle af vores mest aktive frivillige har været nødt til at opprioritere ting i deres liv, som arbejdet og familien. Det er jo et grundvilkår for en forening, der baserer sig på frivillige.

Fint møde, dog uden telt

Da det i foråret stod klart, at årets folkemøde faktisk ville blive til noget, gjorde dette, at vi i Humanistisk Samfund valgte ikke at have vores eget telt ved Folkemødet. I stedet valgte vi at sende fem personer til folkemødet: Vores forperson, næstforperson, to talpersoner og et hovedbestyrelsesmedlem. Vi deltog i forskellige debatter og plejede vores kontakter blandt politikere og beslægtede organisationer.

En stor del af det vi lavede, kan man imidlertid ikke rapportere om. Samtalen

med et folketingsmedlem om hvordan partiet stiller sig i kirkepolitikken efter næste valg, er i sagens natur fortrolig. Ligesom vi ikke kan fortælle, hvilke folketingsmedlemmer vi har talt med om deltagelse i vores åbningsceremoni ved Folketingsårets begyndelse. Men jeg kan blot nøjes med at konstatere, at vi havde et fint folkemøde...

Vi må dog vedgå, at vi ikke fik så meget ud af det, som hvis vi havde haft vores eget telt. Et telt giver blandt andet mulighed for at knytte bånd til folketingsmedlemmer og organisationer, vi gerne vil have et tættere samarbejde med af den simple årsag, at vi kan invitere dem til at være oplægsholdere til en paneldebat i vores telt.

Skal du være med næste år?

Allerede umiddelbart efter sommerferien går vi i gang med at planlægge næste års folkemøde. Meget skal først laves til næste forår, men det vil være godt at få de grundlæggende ting på plads. Hvis du vil være med, så er det en enestående chance for at være med til at give vores arbejde et skub fremad. Der vil være både store og små opgaver – skriv til kontakt@hs.dk, hvis du vil ringes op for at høre mere.

HS til konference i Skotland

Humanist International havde i starten af juni inviteret til generalforsamling i Skotland, hvor de skotske humanister var vært

I første weekend i juni fik Humanistisk Samfund fornøjelsen af at hilse på humanister fra store dele af verden, da Humanist International afholdt generalforsamling i Glasgow.

Fredag var der ikke meget program ud over en workshop om humanistiske ceremonier og en velkomstreception, hvor der var rig mulighed for at hilse på repræsentanter fra humanistiske organisationer verden rundt - i hvert fald dem, der havde

AF
CHRISTOFFER
MUNCH PAULSEN,
REDAKTØR

mulighed for at deltage. Humanistisk Samfund afholdt også et møde med andre nordiske humanister for at planlægge den kommende 'World Humanist Congress' i København 2023.

Humanisme i verden

Lørdag inviterede Humanist Society Scotland på en konference opdelt i fire dele - temaet var humanismens rolle i verden. Blandt andet blev der talt om et opgør med ikke-videnskabelig retorik og falske nyheder efter coronakrisen, hvordan humanisme kan være fanebærere i forhold til ligestilling og klimakrise - og generelt udfordre de politiske kræfter, der direkte og indirekte medvirker til større ulighed. Dagen blev afsluttet på skotsk manér til 'Burns Supper & Ceilidh' - hvilket selvfølgelig involverede en sækkepipe.

Moderne humanisme

Søndag deltog vi i HI's generalforsamling sammen med 80 delegerede fra andre

lande. Der blev budt velkommen til nye organisationer - blandt andet fra Mexico og Kenya.

En deklARATION blev vedtaget '[Declaration of Modern Humanism](#)', der er en opdatering af 'The Amsterdam Declaration' fra 2002. Meget kort - og forenklet - defineres moderne humanisme blandt andet ud fra en stræben efter at være etisk og rationel, at søge individuel opfyldelse i livet og at kunne indgå i et eksistentielt fællesskab.

Declaration of Modern Humanism

DATE / 2022
LOCATION RATIFIED / GLASGOW, UNITED KINGDOM
RATIFYING BODY / GENERAL ASSEMBLY
STATUS / CURRENT

BACK TO POLICIES

(also known as 'The Amsterdam Declaration'), declared by the 2022 General Assembly of Humanists International, replacing 'The Amsterdam Declaration of 2002'.

Risikerer vi at udvande humanismen?

DEBAT: Kan vi som forening forholde os til mere end vi gør nu? Selvfølgelig! Humanisme er mere end sekulære ceremonier og adskillelse af kirke og stathvordan vi som forening gør opmærksom på os selv
(Dette er et debatindlæg og udtryk for skribentens egen holdning)

I de sidste numre af Humanisten er forløbet en diskussion omkring, hvad Humanistisk Samfund som forening kan og bør blande sig i. Det har blandt andet betydning for, hvilke diskussioner vi ønsker at blande os i politisk.

I et tidligere debatindlæg blev det belyst, at det ikke er givet, at vi som humanister er enige i forhold til forskellige problemstillinger. Her vil jeg forsøge at argumentere for, at vi trods alt bør kunne forholde os til visse emner ud fra vores værdigrundlag.

Meningsfuldt værdigrundlæg

Politisk har foreningen dedikeret sig til et værdigrundlag, som definerer vores humanisme. Det baserer sig henholdsvis på det [nordiske humanistmanifest](#) og den netop opdaterede '[Amsterdamerklæring af 2022](#)'.

Jeg frygter, at vi risikerer at udvande vores humanisme, hvis vi ikke tør blande os yderligere i den offentlige debat. Vores værdigrundlag giver os netop den rygdekning, vi har brug for, når der skal tages en beslutning omkring, hvad vi kan forholde os til.

Dertil kommer selvfølgelig, at man må have omtanke for foreningens udvikling og nuværende rolle i samfundet. Vi behøver ikke forholde os til alle relevante problemstillinger hele tiden, men det er næppe vores udfordring.

AF
CHRISTOFFER
MUNCH PAULSEN,
REDAKTØR

Så kan vi diskutere foreningens værdigrundlag, hvis der er behov for det, men er de nuværende værdier ikke konkrete nok til en udvidelse af vores interesseområde? For eksempel tilslutter foreningens sig, at vi bør søge at tilpasse vores overbevisning efter vidensbaseret argumentation, og at alle mennesker skal have mulighed for selv at finde mål og mening i eget liv.

Dét, mener jeg, tillader os som forening eksempelvis at forholde sig til flere problemstillinger, hvor individuelle rettigheder udfordres. Det kan være, hvis retten til at bestemme over egen krop diskrimineres, som i LGBT+-miljøet, eller ved spørgsmål om retten til abort. Vi må i foreningen tilpasse os et dynamisk samfund og søge at bevare vores ret til selv at bestemme over egen mål og mening - uanset hvorfra den udfordres.

Humanisten Medlemsblad for Humanistisk Samfund

I redaktionen: Christoffer Munch Paulsen (cp@hs.dk), Finn Danielsen (finyda@outlook.dk), Ole Wolf (ow@hs.dk), Andreas Foss (mail@andreasfoss.dk), Grafik & layout: Pernille Henriksen (mail@petronella.dk) Kontakt redaktionen: medlemsblad@hs.dk

IDÉER, TIPS OG INDLÆG - Redaktionen modtager gerne indlæg og idéer og tips til artikler. Skriv til medlemsblad@hs.dk